

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/322/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818203212
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3818203212.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v spore žalobcu O. M., trvale bytom D., S. XXX/X, právne zastúpeného JUDr. S. Z., advokátom so sídlom C., R. X/A, proti žalovanému A. Y. Z., s.r.o., so sídlom N., A. č. XX, IČO: XX XXX XXX, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. V. Y., s.r.o., so sídlom N., G. č. XX, o zaplatenie finančného zadostučinenia vo výške 300 eur s príslušenstvom, o odvolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 03. septembra 2018, č.k. 12Csp/64/2018-65, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že žalobu žalobcu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 200 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33,3 %. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 300 eur z titulu primeraného finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a náhrady trov konania. Účelom inštitútu finančného zadostučinenia je nahradiť určitú ujmu, ktorá bola neoprávneným zásahom do práva na ochranu spotrebiteľa spôsobená. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 5Csp/95/2017-56, zo dňa 4.10.2017, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6Co/10/2018-73, zo dňa 26.3.2018, bola žalovanému, ktorý v zmluvnom vzťahu so žalobcom vystupoval ako dodávateľ, uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi, ktorý v zmluvnom vzťahu so žalovaným vystupoval ako spotrebiteľ, žalovanú sumu 469,77 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia, keď súd zistil, že žalovaný ako dodávateľ pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupoval v zmysle platných právnych predpisov a na základe neplatnej spotrebiteľskej zmluvy poskytol žalovanému, v postavení spotrebiteľa, peňažné prostriedky v sume 1.350 eur, ktoré žiadal vrátiť spolu aj s navýšením, spolu vo výške 2.142,06 eur. Rovnako, ako to tvrdil v priebehu konania právny zástupca žalobcu, aj podľa právneho názoru súdu došlo k zásahu do práv a majetkovej sféry žalobcu tým, že najskôr bol zo strany žalovaného nepravdivo informovaný o podmienkach úveru (nebola žalovanému žalobcom poskytnutá schválená suma úveru 1.500 eur ale len suma 1.350 eur), následne žalovaný bez právneho dôvodu, aj napriek absolútne neplatnej spotrebiteľskej úverovej zmluve, zaplatil žalobcovi o sumu 614,76 eur viac, než ktorú mu žalovaný v skutočnosti poskytol, resp. na ktorú mal tento zo zákona nárok a napokon bol žalobca ešte aj nútený, napriek tomu, že žalovaný si bol, resp. mal byť vedomý toho, že mu žalovaná suma nepatrí, podstúpiť súdne konanie za účelom ochrany svojich práv, keďže žalovaný sa aj napriek svojmu nezákonnému

postupu (neplatné uzavretie zmluvy), ktorého si musel byť vedomý, odmietol akýmkoľvek spôsobom so žalobcom mimosúdne dohodnúť. Žalobca bol takýmto konaním žalovaného navyše viac ako rok nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty. Žalobca sa v tomto konaní úspešne domohol svojho práva, ktoré mu bolo zo strany žalovaného odopreté, resp. bolo ním porušené a boli teda splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia žalobcovi vo vzťahu k žalovanému. Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia súd vychádzal z ujmy hroziacej žalobcovi v súvislosti s nezákonnou odplatom, ktorú žalovaný od neho požadoval, hoci na ňu nemal nárok, o čom vedel, resp. musel vedieť a túto odplatu na žiadosť žalovaného odmietal tomuto dlhodobo vydať. Až právoplatným rozhodnutím súdu v konaní pod sp. zn. 5Csp/95/2017 získal žalovaný exekučný titul na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného v žalovanej výške 469,77 eur, hoci sa žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil o sumu 614,76 eur, a teda v tomto rozsahu zasiahol do majetkových práv žalobcu, v ktorej výške boli majetkové práva žalobcu ohrozené. Za primerané finančné zadosťučinenie považoval súd sumu 200 eur. Žalobcovi súdom priznaná táto suma finančného zadosťučinenia predstavuje podľa názoru súdu dostatočnú náhradu za diskomfort z dôvodu, že spotrebiteľ bol nútený domáhať sa ochrany práv na súde (aby tak naďalej neznižoval svoj majetok na úkor žalovaného, ktorý postupoval v rozpore so zákonom) a zároveň táto výška finančného zadosťučinenia bude v dostatočnej miere plniť aj „odradzovaciu“ funkciu pre prípadné budúce porušenie práv zo strany žalovaného. Súd uviedol, že takto určené finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi sankciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní úverovej zmluvy so žalobcom konal v rozpore so zákonom. Pretože súd považoval vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti za primerané priznať žalobcovi voči žalovanému finančné zadosťučinenie v sume 200 eur, v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 CSP. Žalovaný bol v konaní v rozsahu 66,6 % úspešný a neúspešný v rozsahu 33,3 %. Čistý úspech žalobcu v spore potom predstavuje 33,3 % a preto v tomto rozsahu súd priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

2. V zákonnej lehote proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti výroku I. a III. V odvolaní uviedol, že súd odôvodnil napádané rozhodnutie tým, že žalobca sa v konaní (12Csp/64/2018) úspešne domohol svojho práva, ktoré mu bolo zo strany žalovaného odopreté, resp. bolo ním porušené, a boli teda splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia žalobcovi. Základnou podmienkou pre vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie je podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. preukázanie, že došlo k porušeniu práva určeného na ochranu spotrebiteľa. Napádaný rozsudok neobsahuje označenie, aké ustanovenie, či už zákona č. 250/2007 Z.z. alebo iného predpisu určeného na ochranu spotrebiteľa, bolo porušené. Súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, ako bolo preukázaný základný predpoklad pre postup podľa § 3 ods. 5 uvedeného zákona, pretože ani neoznačil, aké konkrétne právo žalobcu malo byť porušené. Namietal teda postup a závery konajúceho súdu o tom, že „žalobca bol konaním žalovaného navyše viac ako rok nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty/minimálne od času spisania predsporovej výzvy dňa 13.4.“ Uvedené konštatovanie súdu nemá oporu v žiadnom dôkaze vykonanom v konaní. Tvrdenie súdu je sporné aj z pohľadu toho, že žalobca neinicioval jedno súdne konanie, v ktorom by si uplatňoval nároky voči nemu, ale niekoľko v rovnakom čase. Táto skutočnosť popiera tvrdenie o psychickom vypätí a stave právnej neistoty. Vzhľadom na vykonané dokazovanie tvrdil, že súd nemal preukázané skutočnosti, ktoré by odôvodnili priznanie nároku na finančné zadosťučinenie a jeho výšku 200 eur. Súd výšku finančného zadosťučinenia neurobil na základe vykonaného dokazovania, ale určitého vlastného predpokladu. Ak však vychádzal zo záverov, ktoré napadol vyššie (najmä z vlastného konštatovania o psychickom vypätí a stave právnej neistoty, hoci žalobca takúto skutočnosť v konaní nepreukázal ani len vlastnou výpoveďou či dokonca tým, že by vôbec o vedení konania sp.zn. 5Csp/95/2017 vedel, nakoľko boli v jeho mene iniciované 4 konania), potom je rozhodnutie súdu vecne nesprávne a predčasné. Žiadal preto, aby odvolací súd zrušil napádaný rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní a náhradu iných trov odvolacieho konania za súdny poplatok.

3. K uvedenému rozsudku podal odvolanie i žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti výrokom II. a III. Tvrdil, že súd správne posúdil jeho nárok ako dôvodný, nakoľko boli preukázané všetky predpoklady pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Nestotožnil sa však s výškou priznaného primeraného finančného zadosťučinenia, ktorú priznal súd (200 eur). Nespochybnil tvrdenia súdu, že výška finančného zadosťučinenia závisí

od úvahy súdu a že pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Správne tiež súd uviedol, že pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadostučinenia súd vychádzal z ujmy hroziacej žalobcovi v súvislosti s nezákonnou odplatom, ktorú žalovaný od neho požadoval, hoci na ňu nemal nárok, o čom vedel, resp. musel vedieť a túto odplatu na žiadosť žalovaného odmietal tomuto dlhodobo vydať. Na základe uvedeného však úvahu súdu, že za primerané finančné zadostučinenie považoval sumu 200 eur, nepovažoval za správnu, a to vzhľadom na hroziacu ujmu v súvislosti s nezákonnou odplatom za úver. Žalobca mal povinnosť žalovanému vrátiť len skutočne poskytnuté finančné prostriedky, nakoľko nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy, ohrozenie jeho majetkových práv bolo až v rozsahu 2.093,58 eur, ako skutočná odplata, ktorej sa žalovaný dožadoval na základe zmluvy. Preto pre posúdenie ohrozenia majetkových práv je potrebné vychádzať z tejto sumy (2.093,58 eur), a nie z formálnej uvedenej odplaty v úverovej zmluve. Preto pokiaľ sa žalobca domáhal zaplata primeraného finančného zadostučinenia vo výške 300 eur, túto sumu považoval za plne adekvátnu (keď nie podhodnotenú), vzhľadom na riziko ohrozenia majetku, ktoré mu hrozilo. Suma 300 eur pritom predstavuje necelých 15% zo sumy 2.093,58 eur ako hrozacej ujmy. V tejto súvislosti je potom potrebné zohľadniť aj dĺžku súdneho konania, ktorá pre neho znamenala stav neistoty, (dlhodobú) neochotu žalovaného dohodnúť sa a ďalšie kritériá. Ak by sa odvolací súd stotožnil s priznanou výškou primeraného finančného zadostučinenia v sume 200 eur, žiadal, aby napriek tomu zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v III. výroku, ktorým žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 33,3%, a to tak, že mu prizná plnú náhradu trov prvoinštančného konania. Hoci bol žalobca formálne úspešný pred súdom prvej inštancie „len“ v rozsahu 66,6%, nemôže mať táto skutočnosť vplyv na výšku náhrady trov konania. V súvislosti s uplatneným nárokom je potrebné uviesť, že jeho výška nie je právny predpis stanovovaná, nedá sa ani vypočítať na základe podkladov, ktoré má súd k dispozícii, ale plne závisí iba od úvahy súdu, pričom ten prizná výšku primeraného finančného zadostučinenia v rozsahu primeranému okolnostiam sporu. Z toho vyplýva, že žalobca pred začatím súdneho konania nevie vypočítať túto výšku a nevie ani predvídať, v akej výške by ju súd mohol priznať. Poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutie Ústavného súdu SR v konaní sp. zn. IV. ÚS 599/2013. Na základe uvedeného žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súd zmenil tak, že mu prizná primerané finančné zadostučinenie vo výške 300 eur, náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % ako aj plnú náhradu trov odvolacieho konania. V prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že výroky I. a II. sú vecne správne, žiadal, aby zmenil výrok III. rozsudku tak, že mu prizná nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100% a rovnako tak aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. K podanému odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že čo sa týka samotného priznania nároku, voči čomu smeruje aj ním podané odvolanie, v tejto časti považoval rozhodnutie súdu za vecne správne a náležité odôvodnené. Žalovaný podobne ako v konaní pred súdom prvej inštancie všeobecne napáda nesplnenie podmienok na priznanie uplatneného nároku, a to aj napriek tomu, že dostal pred súdom dostatočnú a presvedčivú odpoveď vo vzťahu k jeho procesnej obrane. V ostatnom sa argumentačne pridržiaval podaného odvolania. S prihliadnutím na výšku nezákonnej odplaty a ohrozenie jeho majetkových práv zotrval na názore, že súd mal priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 300 eur.

5. Krajský súd preskúmal vec v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je podľa § 388 CSP zmeniť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu.

6. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej „zákon o ochrane spotrebiteľa“) proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

7. V prejednávanej veci žalobca odvodzoval nárok na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa vo výške 300 eur od skutočnosti, že žalovaný porušil povinnosť, ktorú mu ukladá zákon č. 129/2010 Z.z. - neuviedol obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy, ďalej že ako spotrebiteľ úspešne uplatnil na súde porušenie predmetných povinností, keďže o nich bolo právoplatne rozhodnuté súdom v jeho prospech, a nakoniec že existuje príčinná súvislosť, pretože bol v predmetnom konaní úspešný, práve v dôsledku toho, že žalovaný porušil právne predpisy a vyhotovil zmluvu v rozpore s výslovným znením právnej úpravy. V žalobe tiež uviedol, že je bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy (odkazujúc pritom na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 3Co/101/2017). Uviedol však ešte v podanej žalobe, že zásah do jeho sféry je zrejmý z toho, že najskôr bol zo strany žalovaného zavedený (nepravdivo informovaný) o podmienkach úveru, následne bol nútený plniť na účet žalovaného prostriedky, na ktoré tento nemal zo zákona nárok, a napokon bol nútený podstúpiť súdne konanie za účelom ochrany svojich práv, keďže žalovaný sa aj napriek svojmu nezákonnému postupu odmietol akýmkoľvek spôsobom mimosúdne dohodnúť.

8. Z citovaného § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je zrejmé, že v ňom upravený nárok na finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy. Pre jej priznanie preto nepostačuje zistenie porušenia práva (a jeho úspešné uplatnenie na súde), ale je nevyhnutné, aby tu bola daná aj existencia nemajetkovej ujmy, ktorá v príčinnej súvislosti s porušením práva vznikla. Pre úspešné uplatnenie takejto nemajetkovej ujmy v súdnom konaní je potom nevyhnutné, aby bola jej existencia tvrdená a aby bola takáto ujma preukázaná ako skutočná. Samotný záver súdu prvej inštancie, že keď žalovaný nepravdivo informoval žalobcu o podmienkach poskytnutého úveru, ďalej že žalobca zaplatil žalovanému o 614,76 eur viac než bol povinný a napokon musel žalobca postúpiť súdne konanie, čím bol viac ako rok vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, čo výrazne zasiahlo do práv žalobcu, nie je záverom o skutočnej existencii takejto ujmy a pre priznanie finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nie je dostatočný. Tieto skutočnosti automaticky, bez ďalšieho neznamajú ujmu na strane žalobcu.

9. V konaní neboli žalobcom predložené a ani navrhované žiadne konkrétne dôkazy, ktoré by preukazovali fakt, že utrpel porušením povinností žalovaného ujmu; navyše, žalobca sa z vlastnej vôle nezúčastnil nariadeného pojednávania, kde by mohol preukázať vznik ujmy. Je nutné dodať, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia je prostriedok slúžiaci okrem iného (možno uvažovať i o sankčnom pôsobení) k reparácii ujmy. Odvolací súd v prejednávanej veci nemal preukázané, akú konkrétnu ujmu žalobca utrpel, keďže ju žiadnymi dôkazmi nepreukázal, a teda nebolo by možné následne ani primerane určiť konkrétne finančné zadosťučinenie, ktoré by slúžilo k reparácii (k zhojeniu, odčineniu) vzniknutej ujmy na strane žalobcu. Z uvedených dôvodov preto treba uzavrieť, že žalobca v tomto prípade neunesol dôkazné bremeno ohľadom tvrdenej ujmy, keďže dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Obo 52/2010).

10. Následkom vyššie uvedeného odvolacieho súdu nezostávalo iné, než zmeniť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu žalobcu zamietajú.

11. Nakoľko od rozhodnutia vo veci samej je závislý výrok o trovách konania, odvolací súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP priznal žalovanému nárok na náhradu trov pred súdom prvej inštancie i odvolacieho konania v plnom rozsahu proti žalobcovi, nakoľko v oboch štádiách konania bol plne úspešný. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyselne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).